

Spis rzeczy

Wstęp (Marian Jakóbiec)	15
-----------------------------------	----

Część pierwsza

PIŚMIENICTWO STARORUSKIE

Rozdział pierwszy. Piśmiennictwo państwa kijowskiego (XI—XIII w.) (Wiktor Jakubowski)

1. Uwagi wstępne	31
Tło historyczne 31. — Kultura Rusi Kijowskiej 32. — Rozwój sztuki 32	
2. Początki piśmiennictwa	33
Język starocerkiewnosłowiański 34. — Rola klasztorów 34. — Cechy piśmiennictwa Rusi Kijowskiej 35	
3. Literatura przekładowa	35
<i>Ewangeliarz Ostromira</i> 38. — <i>Apostoł</i> 38. — <i>Psalterze</i> 38. — Literatura hagiograficzna 39. — <i>Pateriki</i> 40. — <i>Apokryfy</i> 40. — Literatura patrystyczna 41. — Literatura gnomiczna 42. — „Izborniki” 42. — Kroniki bizantyńskie 42. — Średniowieczne opowieści i romanse 44	
4. Piśmiennictwo oryginalne. Kaznodziejstwo. Żywoty świętych. Opisy podróży	45
<i>Iłarion</i> 45. — <i>Kliment Smolatycz</i> 46. — <i>Kirył Turowski</i> 47. — Żywoty świętych ruskich 47. — <i>Żywoł Borysa i Gleba</i> 48. — Opisy podróży 49. — <i>Wędrowka ihumena Daniła</i> 49	
5. Latopisy	50
<i>Powieść minionych lat</i> 50. — <i>Historia powstania</i> 50. — <i>Wątki treściowe</i> 50. — <i>Rozmaitość stylu</i> 54. — <i>Wpływ na późniejszy rozwój świadomości narodowej</i> 54. — <i>Miejsce w historii polsko-ruskich związków literackich</i> 55. — <i>Pouczenie Władimira Monomacha</i> 56. — <i>Schyłek państwa kijowskiego</i> 57.	

6. <i>Słowo o wyprawie Igora</i>	58
Zagadkowość zabytku 58. — Dzieje odkrycia 59. — Fabuła historyczna 60. — Problem autorstwa 60. — Rodzaj literacki 61. — Idea walki o jedność państwowości ruskiej 61. — Powinowactwa literackie 62. — Ślady wierzeń pogańskich 63. — Związek z tradycją poezji ludowej 64. — Kampania przeciw autentyczności <i>Słowa</i> 64. — Dzieje recepcji w Polsce 65	
7. Inne zabytki piśmiennictwa kijowskiego. Ślady kultury rusko-kijowskiej w Polsce	66
<i>Paterik kijowsko-pieczerski</i> 66. — <i>Prośba Daniła Więźnia</i> 69. — Ślady kultury rusko-kijowskiej w Polsce 71	
Rozdział drugi. Piśmiennictwo okresu rozdrobnienia feudalnego i niewoli tatarskiej (Wiktor Jakubowski)	73
1. Charakterystyka epoki. Kronikarstwo	73
Najazd Mongołów na Ruś 73. — Powstawanie piśmiennictw regionalnych 73. — <i>Latopis halicko-wołyński</i> 74. — Latopisarstwo włodzimiersko-suzdalskie 75. — Kronikarstwo Wielkiego Nowogrodu 75	
2. Opowieści o najeździe tatarskim	76
Opowieści o bitwie nad Kalką 76. — <i>Opowieść o zburzeniu Riazania przez Batu-chana</i> 77. — Homilie Serapiona Włodzimierskiego 78. — <i>Słowo o ruinie ziemi ruskiej</i> 79	
3. Inne zabytki okresu rozdrobnienia feudalnego	80
<i>Zywoť Aleksandra Newskiego</i> 80. — Piśmiennictwo twerskie 81. — Początki piśmiennictwa moskiewskiego 82	
Rozdział trzeci. Piśmiennictwo okresu powstania państwa moskiewskiego (1380—1500) (Wiktor Jakubowski)	84
1. Uwagi wstępne	84
Regionalizm piśmiennictwa 84. — „Drugi wpływ południowo-słowiński” 85	
2. Cykl opowieści o bitwie na Kulikowym Polu. Literatura historyczna	87
<i>Zadonszczina</i> 87. — Kronikarstwo 88. — Chronografy 88. — <i>Opowieść o zdobyciu Carogrodu</i> 89. — Legendy o insygniach władzy monarchicznej 90. — <i>Opowieść o książętach włodzimierskich</i> 90. — Teoria trzech Rzymów 91	
3. Literatura podróżnicza	94
Gatunek literacki „chozdienija” 92. — <i>Wędrowka za trzy morza</i> Afanasija Nikitina 94	
4. Piśmiennictwo regionalne	96
Piśmiennictwo Wielkiego Nowogrodu 96. — Judaizanci 96. — Piśmiennictwo Tweru 99. — Piśmiennictwo ziemi muromskiej. <i>Opo-</i>	

wieść o Piotrze i Fiewronii 100. — *Opowieść o Mierkuriju Smoleńskim* 101. — Stosunki kulturalne między Rusią a Polską 101

Rozdział czwarty. Piśmiennictwo zjednoczonego państwa moskiewskiego (1500—1613) (Wiktor Jakubowski)	102
1. Uwagi wstępne. Walki religijne na początku stulecia	102
Powstanie państwa moskiewskiego 102. — Początki związków z Zachodem 102. — Wprowadzenie drukarstwa 103. — Charakter piśmiennictwa 106. — Walki religijne 107. — Osiflanie 107. — Ślady humanizmu 110. — Maksym Grek 110	
2. Zabytki piśmiennictwa moskiewskiego	112
<i>Wielkie Czetji-Mineje</i> 112. — <i>Księga stopni</i> 113. — <i>Zwód iluminowany</i> 114. — <i>Domostroj</i> 115	
3. Piśmiennictwo publicystyczne i historyczne	116
Iwan Pierieswietow 116. — Wymiana listów między Andriejem Kurbskim i Iwanem Groźnym 119. — Utwory historyczne. <i>Historia o carstwie kazańskim</i> 121. — Publicystyka okresu wojny domowej i polskiej interwencji 123. — <i>Opowieść 1606 roku</i> 123. — <i>Nowa opowieść o przesławnym carstwie rosyjskim</i> 124. — Inne utwory okresu „smuty” 125. — Odrębność charakteru piśmiennictwa Rusi Moskiewskiej 126. — Związki umysłowe z Polską 127	
Rozdział piąty. Piśmiennictwo XVII wieku (1613—1690)	128
1. Charakterystyka epoki. Związki kulturalne z Europą zachodnią (Ryszard Łużny)	128
Walka między staroruską tradycją kulturalną i nowymi prądami 128. — Zwrot Rusi Moskiewskiej ku Zachodowi 129. — Polska głównym promotorem oddziaływania Europy na Ruś 130. — Pomost ukraiński 130. — Rola języka polskiego 131. — Jepifanij Sławinecki 131. — Rola Symeona Połockiego w propagowaniu łacińsko-polskiej tradycji na Rusi 131. — Wychowankowie Akademii Kijowskiej 133. — Twórczość w języku polskim 134. — Tłumaczenia z literatury polskiej 135	
2. Początki i rozwój prozy świeckiej (Wiktor Jakubowski)	136
<i>Dziwna opowieść</i> 136. — <i>Opowieść o Azowie</i> 137. — <i>Opowieść o Urustanie Łazariewiczu</i> 138. — Plebejski nurt piśmiennictwa 139. <i>Satyra plebejska</i> 139. — <i>Opowieść o sądzie Szemiaki</i> 140. — <i>Opowieść o pijaku</i> 142. — <i>Suplika kalazińska</i> 142. — <i>Nabożeństwo do szynku</i> 142. — <i>Opowieść o synie chłopskim</i> 143. — Proza obyczajowa 143. — <i>Opowieść o Niedoli-Złym Losie</i> 143. — <i>Opowieść o Frole Skobiejewie</i> 146	
3. Piśmiennictwo staroobrzędowców (Wiktor Jakubowski)	147
Geneza 147. — Protopop Awwakum 148. — Życie 149. — Działalność piśmiennicza 150. — <i>Żywot</i> 151. — Znaczenie protopopa Awwakuma 153	

4. Literatura przekładowa (Wiktor Jakubowski) 153
Sredniowieczny romans rycerski 153. — *Historia o siedmiu mędr-
 cach* 154. — *Inne przekłady* 154. — *Facecje polskie* 157. — *Wielkie
 zwierciadło* 157
5. Poezja sylabiczna (Wiktor Jakubowski) 159
Symeon Połocki 161. — *Ogród wielu kwiatów i Rymologion* 161.
 — *Utwory dramatyczne* 162
6. Początki teatru (Wiktor Jakubowski) 162
Gottfried Gregorii
7. Barok w piśmiennictwie ruskim XVII wieku (Ryszard
 Łużny) 163
Rodowód 164. — *Cechy* 165. — *Znaczenie i rola baroku na Rusi* 166
8. Uwagi końcowe. Charakterystyka okresu piśmiennictwa
 staroruskiego (Ryszard Łużny) 167
Różnorodność tendencji rozwojowych 167. — *Trzy etapy* 169. —
Piętno odrębności 170. — *Związek z epokami późniejszymi* 170

Część druga

LITERATURA ROSYJSKA XVIII WIEKU

Rozdział pierwszy. Początki nowoczesnej literatury rosyj- skiej (1690—1730)

1. Tło historyczne (Wiktor Jakubowski) 173
Reformy Piotra I 173. — *Charakter piśmiennictwa* 175. — *Wpro-
 wadzenie grażdanki* 175. — *Podręczniki* 176
2. Związki literackie rosyjsko-polskie na początku XVIII w.
 (Ryszard Łużny) 177
Znajomość języka polskiego 177. — *Polska orientacja kulturalna
 na początku epoki* 178. — *Przekłady z polskiego* 179. — *Przewaga
 wpływów zachodnich* 179.
3. Powieść, utwory poetyckie, dramat (Wiktor Jakubow-
 ski) 180
Początek nowoczesnej rosyjskiej prozy powieściowej 180. — *Historia
 o marynarzu rosyjskim Wasiliju Koriotskim* 180. — *Romans wier-
 szem* 181. — *Wierszopisarstwo* 181. — *Liryka świecka* 182. —
 „*Kanty*” 182. — *Początki poezji miłosnej* 183. — *Fieofan Proko-
 powicz* 184. — *Życie* 184. — *Kazania i mowy* 185. — *Włodzi-
 mierz* 186

Rozdział drugi. Literatura lat 1730—1760

1. Uwagi ogólne. Klasycyzm (Wiktor Jakubowski) 188
Życie kulturalne 188. — *Ładowy Korpus Szlachecki* 189. — *Kla-
 sycyzm* 190.

2. Antioch Kantiemir (Wiktor Jakubowski) 191
Biografia 191. — Satyra klasycystyczna Kantiemira 193. — Związek z literaturą francuską 194. — Konkretność obrazowania 194. — Nowatorstwo językowe 195. — Wersyfikacja 195. — *Petrida* 196
3. Wasilij Triediakowski (Wiktor Jakubowski) 196
Droga życiowa 196. — *Podróż na Wyspę Miłości* 198. — Reforma wersyfikacji 199. — Twórczość poetycka 199. — *Telemachida* 200
4. Michaił Łomonosow (Wiktor Jakubowski) 203
Biografia 203. — Reforma systemu wersyfikacyjnego 205. — Normalizacja języka literackiego 206. — Teoria trzech stylów 206. — *Gramatyka rosyjska* 207. — Ody 207. — Tragedia *Tamira i Selim* 209. *List o pożytku szkła* 209. — Znaczenie Łomonosowa w literaturze rosyjskiej 211
5. Aleksander Sumarokow (Tadeusz Kołakowski) 211
Życie 212. — Dorobek pisarski 213. — Ody 214. — Poetyka Sumarokowa 214. — Dramaturgia 215. — Tragedia *Dymitr Samozwaniec* 216. — Komedia 216. — Utwory liryczne 217. — Elegie 218. — Poezja satyryczna 220. — Satyra *O szlachectwie* 220. — Bajki 221

Rozdział trzeci. Literatura lat 1760—1800

1. Uwagi wstępne (Wiktor Jakubowski) 223
Tło historyczne 223. — Oświecony absolutyzm 224. — Nauka i filozofia 228. — Życie literackie 229
2. Czasopiśmiennictwo satyryczne. Mikołaj Nowikow (Ryszard Łużny) 230
Związek z ideologią oświecenia 230. — Pierwowzory zachodnie 231. — Początki rosyjskiego czasopiśmiennictwa satyrycznego 232. — „Wsiakaja wsiaczina” 234. — Mikołaj Nowikow 235. — „Trutień” 236. — „Adskaja Poczta” 239. — „Smieś” 240. — „I to, i sio” 241. — „Żywopisiec” 241. — „Koszelok” 244. — Działalność wydawnicza Kryłowa 245. — „Poczta Duchów” 245. — „Zri-tiel” 247. — Znaczenie czasopiśmiennictwa satyrycznego 248
3. Poezja ostatnich dziesięcioleci XVIII wieku (Wiktor Jakubowski) 250
Wasilij Pietrow 250. — Michaił Chieraskow 252. — *Rossjada* 253. — Wasilij Majkow 254. — Ippolit Bogdanowicz 256. — *Duszeńka* 256. — Iwan Chemnicher 258
4. Dramaturgia rosyjska drugiej połowy XVIII wieku (Tadeusz Kołakowski) 259
Tradycje Aleksandra Sumarokowa 259. — Twórczość dramatyczna Michaiła Chieraskowa 260. — Twórczość dramatyczna Wasilija Majkowa 260. — Jakow Kniaźnin 260. — *Wadim Nowogrodzki* 261. — Piotr Pławiliszczukow 262. — Komedia 262. — Mikołaj Nikolew 263. — Dramaty Kata-

- rzyny II 264. — Komedia Izawa 265. — Władimir Łukin 265. — Michaił Wieriołkin 266. — Opera komiczna 266. — *Aniuta* Michaiła Popowa 267. — *Młynarz* Aleksandra Ablesimowa 268. — Życie teatralne 269. — Dienis Fonwizin 270. — *Brygadier* 272. — *Synalek szlachecki* 273. — Dramaturgia Iwana Kryłowa 277. — Wasilij Kapnist 278. — Odgłosy osiemnastowiecznego dramatu rosyjskiego w Polsce 278
5. Gawriił Dierżawin (Wiktor Jakubowski) 279
 Życiorys 279. — Oda *Felica* 282. — Inne ody uroczyste 283. — Ody satyryczne 284. — Oda *Bóg* 285. — *Do Eugeniusza*. *Życie w Zwance* 286. — Poezja lekka 286. — Znaczenie Dierżawina w literaturze rosyjskiej 288
6. Sentymentalizm w Rosji i proza narracyjna końca XVIII w. (Wiktor Jakubowski) 288
 Sentymentalizm i preromantyzm 289. — Idea podstawowa sentymentalizmu 289. — Początki sentymentalizmu w Rosji 289. — Proza narracyjna 290. — Fiodor Emin 291. — Michaił Czulkow 291. — *Nadobna kucharka* 292. — Powieść jarmarczna 293
7. Aleksander Radiszczew (Wiktor Jakubowski) 294
 Droga życia 294. — Oda *Wolność* 296. — *Żywoć Fiodora Uszakowa* 300. — *Podróż z Petersburga do Moskwy* 300
8. Mikołaj Karamzin (Wiktor Jakubowski) 305
 Życie 305. — *Listy podróżnika rosyjskiego* 306. — *Biedna Liza* 308. — Powieści historyczne 311. — Wiersze liryczne 311. — Reforma językowa 312. — *Historia państwa rosyjskiego* 313. — Sąd Lelewela i Mickiewicza o *Historii* 313
9. Iwan Dmitrijew (Wiktor Jakubowski) 314
 Życie 314. — Poezja sentymentalna 314. — Bajki 315
10. Uwagi końcowe. Stosunki literackie polsko-rosyjskie (Marian Jakóbiec) 315
 Znaczenie literatury rosyjskiej XVIII wieku 315. — Związki literackie polsko-rosyjskie 316. — Przekłady literatury rosyjskiej na język polski 317. — Zainteresowanie Rosjan literaturą polską 318

Część trzecia

LITERATURA ROSYJSKA PIERWSZEJ POŁOWY XIX WIEKU

Rozdział pierwszy. Literatura lat 1801—1825

1. Główne zagadnienia epoki (Bohdan Galster) 323
 Tło historyczne 323. — Projekty reform ustrojowych 324. — Opozycja konserwatywna 325. — Aktywizacja życia społeczno-politycznego i kulturalnego 326. — Wolne Stowarzyszenie Miłośników Literatury, Nauk i Sztuk Pięknych 326. — Znaczenie Rewolucji

- Francuskiej i wojen napoleońskich dla Rosji 328. — Kontakty z Europą zachodnią 329. — Triumf reakcji 330. — Ruch dekabrystowski 331
2. Charakter rozwoju literatury (Bohdan Galster) 332
 Intensyfikacja procesu historyczno-literackiego 333. — Różnorodność życia literackiego 333. — Dalsza działalność Mikołaja Karamzina 334. — Epigoni poezji sentymentalnej 335. — Proza sentymentalna 337. — Sentymentalizm w dramaturgii 339. — Władysław Ozierow 339. — Opozycja antykaramzinowska 341. — Aleksander Szyszkow 341
3. Walka o język i styl literatury (Bohdan Galster) 345
 Dyskusje filologiczne 345. — Biesiada Miłośników Słowa Rosyjskiego 346. — Kampania przeciw Biesiadzie 346. — Arzamas 348
4. Późna twórczość Gawriiła Dierżawina (Bohdan Galster) 350
 Prozaizacja tematów i stylu 351. — Wpływ Dierżawina na literaturę rosyjską 352
5. Iwan Kryłow (Bohdan Galster) 353
 Udział w życiu literackim po 1801 r. 353. — Związek z Biesiadą 354. — Archaizm estetyczny 354. — Twórczość bajkopisarska 354. — Związek z oświeconym racjonalizmem 356. — Elementy ludowe bajek 360. — Artyzm 361. — Słowo poetyckie 362
6. Rozwój powieści. Aleksander Izmaïłow i Wasilij Narieźny (Bohdan Galster) 364
 Aleksander Izmaïłow 364. — Powieść satyryczno-obyczajowa 364. — Bajki 364. — Wasilij Narieźny 365. — *Rosyjski Gil Blas* 365. — *Czarny rok* 365. — *Bursak* 366. — Wpływ na Gogola 367
7. Neoklasycyzm. Konstantin Batiuszkow i Mikołaj Gniedicz (Bohdan Galster) 367
 Droga życia Konstantina Batiuszkowa 367. — Salon Aleksija Olenina 368. — Twórczość Batiuszkowa 368. — „Poezja lekka” 373. — *Moje penaty* 373. — Liryka miłosna 374. — Elegie 375. — Nowa koncepcja człowieka 378. — Poetyckie cykle „antyczne” 379. — Utwory prozą 379. — Znaczenie Batiuszkowa 381. — Mikołaj Gniedicz 381. — Osjanizm 382. — Rola Homera w formowaniu programu literatury narodowej 383. — Tłumaczenie *Iliady* 384. — Wpływ na dekabrystów 384
8. Wasilij Żukowski (Bohdan Galster) 385
 Lata młodości 385. — Początki twórczości 386. — Drugi okres twórczości 389. — Żukowski wobec wydarzeń 1812 r. 390. — *Für Wenige* 391. — Humanitaryzm Żukowskiego 392. — Koncepcja świata 393. — Psychologizm liryki 394. — Programowy subiektywizm 395. — Stanowisko literackie 395. — Twórczość balladowa 396. — Polemika wokół gatunku ballady 398. — *Olga* Pawła Katie-nina 398. — Spór o *Ludmiłę* Żukowskiego 401. — Ostatni okres twórczości Żukowskiego 402

9. Inni poeci epoki (Bohdan Galster) 403
 Dienis Dawydow 403. — Piotr Wiaziemski 404. — Mikołaj Jazykow 407. — Anton Delwig 409. — Powieść poetycka Iwana Kozłowa 412
10. Literatura dekabrystowska (Bohdan Galster) 414
 Światopogląd dekabrystów 414. — Wolne Stowarzyszenie Miłośników Literatury Rosyjskiej 415. — Społeczne zadania literatury 416. — Rola poety 417. — Teorie estetyczne 418. — Historyzm 419. — Kondratij Rylejew 419. — Poeta-obywatel 420. — Epika poetycka 422. — *Wojnarowski* 422. — Liryka Rylejewa 424. — Aleksander Biestużew 424. — Nowela historyczna 426. — Biestużew jako krytyk 426. — Wilhelm Küchelbecker 426. — Aleksander Odojewski 428
11. Aleksander Gribojedow (Wiktor Jakubowski) 429
 Życie 429. — *Mądre mu biada* 432
12. Stosunki literackie polsko-rosyjskie w latach 1801—1825 (Marian Jakóbiec) 437
 Tło historyczne 437. — Rola Piotra Wiaziemskiego 438. — Dekabryści i literatura polska 440. — Udział masonerii 440. — Rola prasy rosyjskiej w popularyzowaniu literatury polskiej 441. — Literatura rosyjska wśród Polaków 442. — W środowisku wileńskim 443. — Michał Grabowski 443. — W Królestwie Polskim 444. — Benedykt Rakowiecki 445. — Samuel Bogumił Linde 445. — Zorian Dołęga Chodakowski 446. — Literatura rosyjska wśród Polaków pod zaborem austriackim 447. — Pierwsze przekłady *Słowa o wyprawie Igora* 448. — Stosunek do Mikołaja Karamzina i Gawriiła Dierżawina 449. — Pierwsze odgłosy sławy Puszkina 450

Rozdział drugi. Literatura lat 1826—1842

1. Ruch literacki (Bohdan Galster) 451
 Uwagi ogólne o okresie 451. — Cenzura 452. — Twórczość Aleksandra Poleżajewa 454. — *Saszka* 454. — Utwory wolnościowe 455. — Tematyka kaukaska 455. — Myśl filozoficzna i społeczna 456. — Kółko Stankiewicza 456. — Piotr Czaadajew 458. — Teoria oficjalnej ludowości 459. — Inspiracja oficjalna w literaturze 460. — „Triumwirat” petersburski 461. — „Biblioteka dla czcienia” 461. — Powieści Tadeusza Bułharyna 461. — Michaił Zagoskin 462. — Nestor Kukolnik 463
2. Dyskusje wokół romantyzmu (Bohdan Galster) 463
 Andriej Podoliński 464. — Przeciwnicy romantyzmu 464. — Mikołaj Nadieźdin 464. — Obrońcy romantyzmu 466. — Działalność krytyczna Mikołaja Polewoja 466. — „Moskowskij Tielegraf” 466. — Kult literatury francuskiej 469. — Romantyczna koncepcja sztuki 469
3. Rozwój noweli romantycznej (Bohdan Galster) 470

- Nowelistyka Mikołaja Polewoja 470. — Mikołaj Pawłow 471.
— Dalsza twórczość Aleksandra Biestużewa 472
4. Idealiści moskiewscy (Bohdan Galster) 474
„Moskowskij wiestnik” i „Jewropiejec” 474. — Koncepcja sztuki 476.
— „Poezja myśli” 476. — Dmitrij Wieniewitinow 476. —
Poezje Aleksieja Chomiakowa i Stiepana Szewyriowa
477. — Liryka Władimira Bieniediktowa 478. — Proza narra-
cyjna 479. — Opowiadania Michaiła Pogodina 479
5. Nowela filozoficzna i psychologiczna, powieść historyczna
(Bohdan Galster) 480
Władimir Odojewski 480. — *Pstrokaty bajki* 481. — *Noce ro-
syjskie* 482. — Opowieści fantastyczno-filozoficzne 483. — Antonij
Pogorielski 484. — Powieści historyczne Iwana Łażeczni-
kowa 484. — Aleksander Weltman 484
6. Jewgienij Baratyński i Aleksiej Kolcow (Bohdan Gal-
ster) 485
Życie Jewgienija Baratyńskiego 486. — Cechy liryki 487. —
Eda 489. Tragiczny pogląd na świat 490. — Droga życia Alek-
sieja Kolcowa 491. — Pieśni 493
7. Aleksander Puszkina (Ryszard Łużny) 495
Biografia 495. — Ewolucja ideowa i droga twórcza 498. — Okres
dzieciństwa i pobyt w Liceum Carskosielskim 498. — Początki twór-
czości 500. — Okres petersburski (1817—1820) 500. — Liryki 500. —
Ruslan i Ludmiła 502. — Lata zesłania: Kiszyniów i Odessa 502. —
Poematy południowe 502. — Twórczość liryczna 510. — Lata zesła-
nia: Michajłowskoje 511. — *Cyganie* 512. — *Borys Godunow* 513. —
Wiersze o roli i trudzie pisarskim 514. — Lata 1826—1830 515. —
Nowe liryki 518. — Przejście do prozy 520. — *Murzyn Piotra Wiel-
kiego* 520. — *Pottawa* 520. — *Eugeniusz Oniegin* 522. — „Małe tra-
gedie” 528. — *Opowieści Bielkina* 529. — Ostatnie lata życia i twór-
czości 531. — *Córka kapitana* 532. — *Jeździec miedziany* 533. —
Dubrowski 535. — Wiersze ostatnich lat 535. — Miejsce Puszkina
w dziejach literatury rosyjskiej 537
8. Michaił Lermontow (Antoni Semczuk) 540
Biografia 540. — Liryka 544. — Utwory młodzieńcze 544. — Sto-
sunek do tradycji byronowskiej 544. — Wpływ szkoły Karamzina-
Żukowskiego 546. — Liryka osobista i miłosna 546. —
Temat bohaterstwa 549. — Poematy 550. — Powieści poetyckie 550.
— *Demon* 551. — *Mcyri* 554. — Utwory dramatyczne 556. —
Hiszpanie 556. — *Ludzie i namiętności* 557. — *Dziwny człowiek* 557.
— *Maskarada* 558. — Proza 561. *Wadim* 561. — *Księżna Ligow-
ska* 562. — *Bohater naszych czasów* 562
9. Mikołaj Gogol (Andrzej Walicki) 567
Zarys biografii. — Młodość 567. — Początki twórczości 569. —
Próba kariery naukowej 570. — Ideał służby społecznej 570. —

Pobyt za granicą 571. — Kryzys ideowy 571. — Powrót do kraju i zgon 572. — *Wieczory na futorze niedaleko Dikańki*. — Tradycja tematu 573. — Nowa koncepcja ludowości romantycznej 574. — Problem romantyzmu i realizmu *Wieczorów* 574. — *Straszna zemsta i Iwan Fiodorowicz Szpońka* 575. — *Mirgorod* 575. — *Wij* 576. — *Taras Bulba* 576. — *Staroświeccy ziemianie* 577. — *Kłótnia Iwana Iwanowicza z Iwanem Nikiforowiczem* 578. — Opowieści petersburskie — Dzieje tematu 580. — *Newski Prospekt* 581. — *Portret* 582. — *Nos* 582. — *Pamiętnik wariata* 583. — *Szynel* 584. — Połączenie elementów realistycznych i romantycznych w opowieściach petersburskich 585. — *Ożenek*, *Rewizor* 586. — Gogol komediograf 587. — Satyra na system biurokracji carskiej 588. — Komizm 590. — Groteska 591. — Iluzje moralistyczne 592. — *Rewizor w oczach opinii* 593. — *Przedsiónek teatralny* 593. — Komentarze autorskie do *Rewizora* 594. — *Martwe dusze*. — Wątek 595. — Galeria typów 597. — Groteskowość i absurdalność sytuacji 598. — Cziczikow 598. — Dygresje liryczne 599. — *Opowieść o kapitanie Kopiejkinie* 599. — Wy-mowa ideowa *Martwych dusz* 600. — Realizm *Martwych dusz* 600. — *Martwe dusze i Przypadki Idziego Blasa* Lesage'a 601. — *Martwe dusze* i „romans komiczny” Fieldinga 602. — Tradycje osiemnastowieczne 603. — Poetyka kontrastu 604. — Drugi tom *Martwych dusz*. — Próba ukazania pozytywnej strony rzeczywistości 606. — Kostanżogło-idealny ziemianin 607. — Inne postacie 609. — Problem rewolucji moralnej 610. — Uwagi końcowe. — Znaczenie Gogola 611. — Niepowtarzalność talentu 612. — Rola w historii rosyjskiego języka literackiego 613.

10. Stosunki literackie polsko-rosyjskie w latach 1826—1842 (Marian Jakóbiec)

614

Mickiewicz w Rosji 614. — Puszkini i Mickiewicz 615. — Udział Mickiewicza w rosyjskim życiu literackim 617. — Recepcja dzieł Mickiewicza 618. — Puszkini w Polsce 618. — Stosunek Polaków do literatury rosyjskiej 619. — Żywotność idei słowiańskiej 619. — Literatura rosyjska wobec powstania listopadowego 620. — Dalsze losy wzajemnych stosunków Puszkina i Mickiewicza 620. — Lermontow i literatura polska 622. — Nauka polska w Rosji 623. — Postawy typowe Rosjan wobec polskiej kultury 623. — Stosunek polskiej opinii społecznej do literatury rosyjskiej po powstaniu 624. — Piotr Dubrowski 625. — Literatura rosyjska wśród Polaków pod zaborem austriackim 626. — W Poznańskim 626. — Na emigracji 627. — Joachim Lelewel 627

Spis ilustracji

629